

Sferen tussen licht en donker

Zeven poëtische verhalen

Colofon

ISBN: 978 94 6365 457 9

1e druk 2022

© 2022, Lieven Van Groenenborgh

Exemplaren zijn te bestellen via de boekhandel
of rechtstreeks bij de uitgeverij:

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Omslag en vormgeving binnenwerk: Evelien Veenstra

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Sferen tussen licht en donker

Zeven poëtische verhalen

Lieven Van Groenenborgh

Inhoud

Voorwoord: Tegengeluid	7
De rebel (2017)	11
De deemstering (2021)	46
De verlovingsring (2016)	169
Het vensterraam (2018)	193
Hoofd en handen (2020)	255
Passchendaele 1917 (2017)	321
De belofte (2019)	350

Tegengeluid

In een hectische wereld, reeds lang en onafgebroken ondergedompeld in de geleidelijke vernietiging van wat ons dierbaar zou moeten zijn, komen ons talloze gelegenheden tegemoet om oog te hebben voor zoveel schoonheid rondom en in ons.

Nog een kind, stak ik gaarne een blanco blad papier achter de rol van de typemachine en liet ik mijn fantasie de vrije loop. Voortbouwend op de basis die vanaf het midden van mijn tienerjaren was gelegd en overdonderd door de overdaad aan pulp die van de drukpersen op de boekenrekken terechtkwam, vond ik de weg die ik wilde volgen in het segment van de (korte) verhalen. Het zouden schilderijen worden van stille momenten met een minimum aan actie en om die reden met de klemtoon op de poëzie rondom het moment in kwestie. Na rijping van inzicht zijn het uiteindelijk voor het merendeel levendige verhalen geworden waarin de poëzie niettemin de boventoon is blijven voeren, zelfs in schrijnende situaties, en die op de gepaste plaatsen wordt bijgestaan door een gezonde dosis humor.

Het was (en is) immers mijn roeping en behoefte om poëzie aan te reiken in proza. Een vorm van proza die uitnodigt om niet gulzig verslonden te worden, maar om de kracht van de taal en de sfeer rustig te absorberen. Om die prikkels van schoonheid die ons in al hun eenvoud tegemoet komen, gewaar te worden en te assimileren. Voor mij is ontroering het sleutelement in de ervaring van schoonheid.

Daarom wil ik de lezer op het hart drukken om niet over de teksten heen te vliegen. Wie op wandeltempo door een kunstgalerij loopt zonder een ogenblik stil te staan om de kunstwerken nader te bekijken en hier en daar in zich op te nemen, kan wel zonder scrupule beweren dat hij de tentoonstelling *bezocht* heeft, maar hoort zichzelf liegen bij de bewering dat hij de tentoonstelling *gezien* heeft, laat staan als hij bij die gelegenheid conform het dagelijks ritme aan het joggen is geslagen. Haastige lezers die boeken verslinden als vuur, zullen over de woorden

struikelen, maar wie aandachtig en rustig leest, zal midden tussen de beelden staan en de sfeer proeven die ik wil oproepen.

De terugkeer naar het bezadigder tempo en de herhaalde focus op de schoonheid en waarde van zovele kleine dingen in al hun natuurlijke eenvoud vinden hun oorsprong in de actuele trend die streeft naar ont-haasting en *zen* – het klinkt eigenlijk als een cliché.

Mag ik de vergelijking doortrekken naar een recente ontwikke-ling in de wereld van de klassieke muziek met die kenmerkende zucht naar eenvoud en toegankelijkheid? De titel boven deze inleiding luidt ‘Tegengeluid’. Zo werden componisten die tegen de mainstream van hun tijd ingingen – ik zou verschillende bekende namen kunnen noemen – in de tweede helft van de 20ste eeuw jarenlang als ouderwets bestempeld, gehekeld en verguisd, maar zij vinden nu echter gehoor bij een ruim publiek dat wil ontsnappen aan het jachtige leven van de hedendaagse hectiek. Zijn zij dan niet eerder vernieuwers dan reactio-nairen? Als helers van wat bijna verloren is gegaan?

Ook het kaderen van de verhalen in het aantrekkelijke verleden van-af het begin van de 19de eeuw tot en met Wereldoorlog II sluit aan bij een romantisch verlangen met een voorkeur voor de Belle Époque (zie de inleidende paragrafen voorafgaand aan het eigenlijke verhaal van *Hoofd en handen*).

De meeste auteurs richt(t)en zich op hun eigen tijd en land of streek. Het is mijn keuze om mij te laten inspireren door interessante thema’s binnen het voormelde tijdsbestek maar ook in een buitenlands kader of met buitenlandse hoofdpersonages tegen een Vlaamse achtergrond. Dat ik een anglofiel ben, zal meteen opvallen, maar ik heb een oneven-wicht willen vermijden door mij geografisch niet te beperken tot de Angelsaksische landen. De verhalen moeten zich bij voorkeur kunnen onttrekken aan de eigen tijd en ruimte, zonder te verzeilen in een calei-doscoop zonder samenhang.

Naast volledig eigen fictie heb ik inspiratie gevonden in historische fi-guren uit de voornoemde favoriete periode. In deze uitgave zijn dat met name Jane Austen, Beatrix Potter en Etty Hillesum.

Mij is zelf al schrijvende opgevallen dat zowel de uitgekozen historische vrouwenfiguren als mijn eigen fictieve vrouwelijke (hoofd)personages sterke, zelfstandige, tot zelfs rebellerende vrouwen blijken te zijn – de titel *De rebel* van het verhaal over Jane Austen is veelzeggend. Vrouwen die met hun schoonheid zouden kunnen pronken maar veel meer belang hechten aan hun krachtige persoonlijkheid, hun talenten, schranderheid, inzicht en innerlijke rijkdom, en die bereid zijn om geweldloos strijdend hun eigen rechtmatige plaats en die van hun sekse in het algemeen op te eisen.

Ik schrijf voluit vanuit mijn hart en niet om het publiek te plezieren, maar misschien wel voor een bepaald publiek dat op dezelfde golflengte zit of dat, vanuit een onbewust verlangen, de inspanning wil opbrengen om ook die golflengte te bereiken.

Ik hoop dat u, beste lezer, zich hierin kunt terugvinden.

Lieven Van Groenenborgh

De rebel

Voor Laura Segers

*One half of the world cannot understand
the pleasures of the other.
uit 'Emma' (1815)*

*In short, if I live to be an old Woman I must expect to wish I had died
now, blessed in the tenderness of such a Family,
& before I had survived either them or their affection.
Jane Austen, brief van 22 mei 1817*

Reeds tamelijk vroeg na de middag was Jane op weg naar het mooi gelegen landhuis van Mrs. Keane. Het was een lange wandeling, maar het hemelse zomerweer, dat ook door vele vrolijke vogels werd bejubeld, maakte de uitstap tot een klein feestje dat haar steeds opmonterde. Och, de grijze herfstluchten en de regenvlagen hadden ook hun charme, dat wel, maar toch... je begrijpt het wel. Al was het maar dat bij deze gunstige weersomstandigheden de weg er droog bij lag en de zoom van een van haar betere jurken geen schrik moest hebben van de hinderlijke regenplassen en modderpaden.

Enerzijds zag ze op tegen elk bezoek aan de al wat oudere vrouw en had ze er nooit veel zin in, maar anderzijds wou Jane zich niet opsluiten in haar eigen wereldje, hoe heerlijk toeven het daar ook was, en hechtte zij belang aan het onderhouden van het contact met de mensen die als fatsoenlijk gekend stonden en haar gaarne uitnodigden en regelmatig een babbel met haar wilden slaan. Bovendien konden deze contacten stof leveren tot inspiratie, en voor de uitbouw van haar mensenkennis was het zelfs ook nuttig om kennis te maken met mensen van minder

respectabel allooi, zowel bij de meer gegoede klassen als bij de minder hoog geachte lagen van de bevolking.

Alleen... tja, Mrs. Keane was niet bepaald iemand met een degelijke achtergrond waardoor de gesprekken aan diepgang te kort schoten. Wilde het al eens een keertje lukken dat de achterswaardige dame een onderwerp aansneed van een zodanig ernstige aard dat zich plots een opening aandiende voor een serieuze gedachtewisseling, werd Janes hoopvolle heropleving al snel weer gefnuikt omdat Mrs. Keanes geestelijke capaciteiten een dieper niveau niet lang konden aanhouden en haar gespreksstof al gauw, als een bruinvis in ademnood, weer naar de oppervlakte snelde. Misschien maar goed ook, want Janes rake en scherpzinnige opmerkingen en haar neiging om haar ogenschijnlijk onschuldige uitspraken een lichte graad van verdoken spot mee te geven hadden tot ongewenste gevolgen kunnen leiden die de al bij al sociaal belangrijke vriendschap met Mrs. Keane hadden kunnen ondermijnen, of ten minste Janes goede naam hadden kunnen schaden.

Jane werd ontvangen door een ranke lakei, onveranderlijk in dezelfde livrei en met witte pruik als in de hoogtijdagen van Captain Cook maar met een fris, voornaam en vriendelijk voorkomen, die haar naar de salon begeleidde en, daar aangekomen, met een formele, beleefde buiging het bezoek van Jane aankondigde. Nog vóór Jane goed en wel had plaatsgenomen op de stoel die Mrs. Keane haar naar gewoonte had aangewezen, kwam een andere bediende reeds gezwind aandraven met de warme thee die zo goed als zeker al aan het pruttelen stond toen Jane had aangeklopt. 'Uw thee, Mevrouw,' was alles wat hij te zeggen had en meer dan dat was hem overigens ook niet toegelaten, waarna de twee dames met rust werden gelaten bij hun kopjes en de dampende theekan. Mrs. Keane schonk zelf de thee uit en morste daarbij, zonder het zelf te merken, enkele druppels in het schoteltje onder het kopje dat ze voor Jane had gevuld.

'Ik vind de huidige kapsels van de vrouwen toch maar niks. De pruiken van vroeger stonden toch zo veel voornamer als men uitging. Alleen die gepoederde gezichten vond ik compleet misstaan, moet ik eerlijk zeggen. Zeker bij mannen. Foei, zeg! Maar het waren er ook de

mannen naar. Échte mannen bestuiven hun gezicht toch niet? Welke zichzelf respecterende man wil er nu in hemelsnaam verbleekt uitzien?’

‘Maar de kapsels van tegenwoordig zijn toch heel wat natuurlijker...?’ stribbelde Jane meteen tegen.

‘*Natuurlijk?*’ onderbrak Mrs. Keane de protesterende Jane als verontwaardigd en met een verongelijkte uitdrukking op haar gezicht, en ze voelde een geanimeerde discussie opborrelen. ‘Noem jij die tierelantijnen en pijpenkrullen *natuurlijk*? De liefvallige dames en kameniersters zijn er voor de spiegel uren mee bezig!’

‘Maar het is tenslotte toch hun eigen haar, bedoelde ik,’ verduidelijde Jane haar argument verontschuldigend. ‘En ik vind het Mrs. Irvine zo buitengewoon mooi staan – haast onvatbaar beeldig mooi – met haar vanonder haar schuine hoedje loshangende, tot op de schouders krullende haren. Vindt u ook niet? En wat te denken – misschien zelfs nog een beter voorbeeld – van Charlotte Edgeworth met de verrukkelijke blonde lokken? Het kan heel werelds toeschijnen en de vrouwelijke ijdelheid vrij spel geven, maar zulk een weelde wegstoppen onder een stijve, witte pruik zou toch gewoon zonde zijn! Trouwens, bijlange niet iedereen was toen voor een pruik te vinden, ook niet op sociale evenementen, en we zijn nu al tien jaar in alweer een nieuwe eeuw, moet je weten, en vooruitgang is nu eenmaal niet te stoppen, ook niet in de mode. Ik vind het zo wel naar mijn zin.’

‘Ach, de mode, de mode,’ mopperde Mrs. Keane nog na met een afwerend gebaar dat haar lichte ergernis om haar ongelijk onderstreepte. ‘En voor Ms. Coleridge was dit hét middel bij uitstek geweest om er haar koperen haardos onder te verbergen!’

‘Nee maar, toe nou, Mrs. Keane, foei,’ lachte Jane luidop. ‘In Brittannië moeten we toch oog én respect hebben voor uiterlijke kenmerken van het Keltische verleden?’ Jane bleef lachen met wiegend bovenlichaam terwijl Mrs. Keane moeite deed om zichzelf het zwijgen op te leggen.

Jane hield zich nu in, had innerlijk toch plezier om de irritatie die ze bij Mrs. Keane had veroorzaakt maar, uiterlijk heel bedaard, deed ze haar uiterste best om hier niets van te laten merken. Ze nam met beide

handen het kopje thee met het bedruppelde schoteltje op en ze liet een glimlach toe toen ze het kopje aan de lippen bracht en een profijtig slokje nam, waarna ze met een onschuldig gezicht kopje en schoteltje weer langzaam op het tafelblad neerzette en de pose van een voorname lady aannam.

Al was de kamer gevuld met mensen, niemand zou zich hieraan hebben gestoord, maar zij deed zichzelf het genoegen om met deze aangeleerde burgerlijke welgemanierdheid met haar gastvrouw en de rest van de gerespecteerde society de spot te drijven. Slinkse guitigheid was bij haar nooit veraf. Eigenlijk jammer, dacht ze bij zichzelf, dat er niemand was die dit doorhad en zelf ook plezier beleefde aan deze verholen minachting die nog een voortvloeijsel was uit haar natuurlijke opstandigheid. Jane was immers nooit vervreemd geraakt van haar jeugdige rebelse aard die fundamenteel louter een uiting was van haar drang naar zelfstandigheid en onafhankelijkheid. In het andere geval zou ze zichzelf misprezen hebben als een verdroogde trut die door de jaren van haar leven als volwassene was gecorrumpeerd, net als de meeste andere vrouwen van haar leeftijd – een enkele uitzondering niet te na gesproken – die zich tot de betere stand rekenden en die er, vooral na hun huwelijk, geen enkele moeite mee hadden om hun vroegere natuurlijke spontaniteit koudweg te bevrozen. Stelletje stom kuddevee!

Jane hield van licht en kleuren en werd bij elk bezoek aan Mrs. Keane overvallen door een somber gevoel, en zij wenste telkens dat Mrs. Keane de overgordijnen verder had opengetrokken om, voor zover dat nog mogelijk was, meer licht binnen te laten, want de ontvangstruimte had daar duidelijk nood aan. Als er nu al eens één onderdeel van dit vertrek een tegengewicht bood aan de algemene donkere indruk, dan... Jane kon maar niet begrijpen dat de bewoners niet doorhadden hoe bedrukkend deze kamer met zijn beperkte lichtinval wel oogde en hoe onaangenaam dit bij de bezoekers moest overkomen. Alleen op sombere of natte dagen, als het haardvuur lekker brandde, dat met zijn oranje gloed het licht van de kaarsen bijstand verleende, kon het daarbinnen best wel gezellig genoemd worden. Maar natuurlijk dicteerde een ongeschreven wet dat niemand het mocht wagen ook maar één voorzichtige opmerking

te maken. En het was trouwens ook best mogelijk dat sommigen geen enkel bezwaar voelden omdat hun esthetiek al even smakeloos en afgestompt was. O, jeetje toch!

Voor Jane was het, vooral in de zomer, bijna onuitstaanbaar om hier als het ware opgesloten te zitten in de wetenschap dat het buiten stralend mooi weer was. En ze dwong zichzelf met heel veel moeite om het beeld van de tuinen en het landschap in de volle zon en van het doorschijnende licht doorheen de nog altijd frisse bladeren van de linden, de eiken en de beuken uit haar geest te bannen, terwijl ze al na amper een half uur snak- te naar het moment van bevrijding en zichzelf denkbeeldig aan de stoel ketende om te kunnen weerstaan aan de drang om zich zo snel mogelijk uit de voeten te maken. Ze had er dan ook moeite mee om de conversatie met Mrs. Keane te volgen en systematisch haar bijdrage aan het gesprek te leveren. Waarom eiste een geciviliseerde omgang met mensen van stand toch zo veel offers? Dan hadden die arme sloebers van pachters en werklieden het in dat opzicht heel wat beter dan de zogezegd verwen- de lui die er piekfijn verzorgd blijliepen en bij momenten meer weg hadden van stenen poppen dan van mensen van vlees en bloed. Verdorie zeg, wanneer zou het hier eindelijk weer afgelopen zijn? ... Maar tenslotte kon je het ook zo opvatten dat men zich door deze vervelende plichtple- gingen sterker bewust werd van de verlossende momenten van stil geluk.

De inwonende broer van Mrs. Keane was al van 's morgens vroeg buitenhuis en zou zeker niet vóór het einde van het bezoek terugkeren, zodat Jane de hele tijd met 'Madame Perruque' zat opgescheept, wat anderzijds wel het voordeel bood dat de min of meer verplichte visite ook niet al te lang zou aanslepen. Jane zat liever op de harde muurtjes van het gekromde stenen bruggetje met de stromende beek onder zich dan op de geborduurde kussenovertrek van de sierlijke, ijdele stoel die haar gevangen hield.

'Nog een kopje thee, *ma chère*?' vroeg Mrs. Keane een beetje ge- manieëerd en wellicht – wat op zulke momenten meestal het geval was – vooral bedoeld om een tijdelijke terugval in de conversatie onder het tapijt te vegen vooraleer een lichte gêne vat op hen kreeg. De kilte op haar gezicht was nog steeds niet vervlogen en het viel Jane nu op

dat de pruikenfee geen behoefte had aan een poederkwast om er bleek uit te zien.

Jane kon zichzelf en Mrs. Keane gadeslaan in de kast met spiegelglas achter de carrés van een fijne houten verdeling. Haar eigen spiegeling leek geen gebreken te vertonen, maar in het andere vakje bleek het profiel van Mrs. Keane enigszins uit te rekken of in te krimpen naar gelang zij zich bewoog.

‘Liefje, ik geloof dat je jouw hart voor wel een dozijn aanbidders of meer gesloten hebt gehouden...’

‘Pfff!’ reageerde Jane, zichzelf vergetend en met openlijke minachting om wat Mrs. Keane durfde te beweren, terwijl ze haar gezicht met een ruk afwendde en haar ogen naar de zoldering liet dwalen.

‘Kindje, wees gerust, ik maak je helemaal geen verwijten; dat is verre van mijn bedoeling, wees gerust. Ik vraag me alleen maar af – en ik doe dat uit bezorgdheid en vanuit een oprechte genegenheid voor jou, meisje – of je jouw familie én jezelf – let wel wat ik zeg: én jezelf – daarmee wel een dienst bewezen hebt. Het is vanzelfsprekend dat je je niet aan de eerste de beste huwelijkskandidaat hoeft vast te klampen, maar voorzeker moet er toch een geschikte partij geweest zijn die jou een goed onderkomen had kunnen verschaffen terwijl je nu toch – hoe kan het anders – versleten wordt voor een onwillige, nukkige, zonderlinge meid die elke man schuwt die toenadering zoekt. Of nog erger: iemand die iedereen te min acht. En, verontschuldig me, zeg nu ‘ns eerlijk, welke eer valt er daarmee te behalen? Ik bedoel maar, Jane,’ haastte Mrs. Keane zich te zeggen, ‘ik bedoel maar dat... ach, ik weet het niet, maar dat je misschien... té... laten we zeggen... té principieel bent geweest, als u me toestaat? Eh? ... Ik weet dat je steeds het beste voor jezelf en voor je familie hebt voorgehad, maar... ach, je weet wel. Ik... ik vind het eigenlijk verschrikkelijk voor je. Je verdient dit niet. Als dit leven werkelijk je verdiende loon was, dan zat je hier niet bij mij op de thee. Dat begrijp je toch? Ik weet het, ik weet het, mijn schat, ik mag je er niet mee lastigvallen, maar ik trek het me toch aan en het laat mij niet los. Ik vind het zó zonde voor je. Je had jezelf én een fijne man gelukkig kunnen maken, nee toch? Zelfs als je beweert dat jij je geheel

kunt stellen in jouw situatie? En het moederschap, liefje, daar hebben we het dan nog niet eens over gehad?’

‘Mrs. Keane,’ antwoordde Jane rustig en volkomen bedaard om zichzelf voor de zoveelste maal, de laatste jaren bijna apathisch, te verdedigen zonder een woordenwisseling op te rakelen, ‘het komt er gewoon op neer dat ik me dagelijks afvraag of ik wel gelukkig zou zijn geweest met een huwelijk waarvan het geluk wordt afgemeten aan stand en ponden en hectaren et cetera, et cetera. Ik wou het anders, en dat was geen bevlieging van een onnozel wicht dat nog niet matuur genoeg was om te begrijpen wat voor haar écht van belang was, maar inderdaad een principiële keuze waar ik voor mijn eigen welzijn en gelukkige toekomst hardnekkig aanspraak op maakte. En, hoe moeilijk dit voor mij ook te vatten is, wat mij de natuurlijkste weg toescheen, is op niets uitgelopen. Ik wou hierin geen toegift doen en ik sta de dag van vandaag nog steeds achter mijn gelijk dat een huwelijksband gesmeed moet zijn uit een liefde die de naam van ware liefde verdient. Maar daar heeft de berekenende goegemeente duidelijk geen boodschap aan. Die telt liever de blinkende muntstukjes en de vierkante meters. ... Ach, ergens, érgens begrijp ik wel de bezorgdheid van ouders, maar... zoals men langs de andere kant zegt: geld maakt toch niet gelukkig? Het moet de mens tenslotte toch om méér te doen zijn dan dat?’

‘*Mais je le sais*, mijn duifje, *je le sais*, *ne t’inquiètes pas*,¹ ik begrijp het ook helemaal. Het kan hoegenaamd niet de bedoeling zijn om je leven en geluk als jonge vrouw te vergooien,’ verweerde Mrs. Keane zich geïrriteerd en met een zenuwachtig handgebaar waaruit bleek dat zij allang spijt had dat ze dit onderwerp, tegen beter weten in, toch weer had aangesneden. ‘Als het erop aan zou komen, zou ik zonder schroom of aarzeling voor jou in de bres springen, want, Jane, jij bent het waard.’

‘Dank u zeer.’

Jane trachtte uit te vissen of Mrs. Keane dit ten volle meende, dan wel of ze na het voorgaande de plooiën diplomatisch weer glad wou strijken. Eigenlijk had ze nooit ondervonden dat Mrs. Keane haar hypocriet bejegende en dat haar daden verschilden van haar woorden. Mrs.

1 Maar ik weet het, mijn duifje, ik weet het, maak je maar niet ongerust.

Keane was een burgerdame *tout court*, maar ze was goedhartig, van nature uit beleefd en zo transparant als bronwater. Op dat vlak was Jane zelf veel minder open en heel wat gewiekster. Maar Janes intelligentie stond ook een eind hoger op de ladder en zij bevocht het geringste vermoeden van naïviteit waarvan men haar zou kunnen verdenken.

Ze schakelden nog voor een tiental minuutjes over naar onderwerpen die grensden aan het onbenullige om het gesprek aangenaam af te ronden. De druppeltjes op het schoteltje waren intussen uitgedroogd. Mrs. Keane ontbood een bediende.

Zonder onbeleefd over te komen, wimpelde Jane het vriendelijke aanbod af om met het rijtuig weer naar huis gebracht te worden, argumenterend dat, niettegenstaande op de heenreis de hele weg al te voet was afgelegd, een stevige wandeling in dit prachtige weer absoluut niet te versmaden was. Haar gastvrouw kon daar meteen mee instemmen en drong niet verder aan.

Jane voelde een opluchting alsof het bezoek de ganse namiddag in beslag had genomen, toen de eikenhouten voordeur zich achter haar sloot terwijl zij haar ogen tegen het felle zonlicht moest beschermen en de heerlijke buitenlucht weer om zich heen voelde. Zij had haar plicht weer eens vervuld en zij blikte vooruit op de resterende uren vol blijdschap en vrijheid die de dag, naar zij mocht verwachten, nog voor haar in petto had.

Janes terugkeer naar Chawton Cottage werd voornamelijk door merels en leeuweriken begroet en vergezeld. Die verraderlijke merels vertrouwde ze niet, want hun jolijt liet meestal verstaan dat er vocht in de lucht hing of dat er regen zat aan te komen. Maar voorlopig wees niets erop dat ze weldra gelijk gingen krijgen: het zomerweer leek in geen dagen uit zijn lood te kunnen worden geslagen. Maar dat was natuurlijk een staaltje van *wishful thinking*. In Engeland was de concurrentie tussen de weerssystemen op haar hevigst en die probeerden onophoudelijk elkaar te verdringen om elkaars terrein in te palmen. Vooral de regen-gebieden waren hierin naar het schijnt het meest succesvol.

Jane ging over het oude stenen bruggetje dat haar zo lief toescheen.

Een hoop stenen die mensen hadden opgestapeld en tot een constructie hadden aaneengekleefd om het beekje te kunnen oversteken, en toch... die ideale vorm, die kleinschaligheid, de liefelijke omgeving: het bruggetje kreeg in Janes ogen een ziel, een karakter. Mocht dit bruggetje vernield worden door mens of natuur, het zou haar gewoon vreselijk pijn doen. Dit bruggetje hoorde voor eeuwig bij deze intieme plek. Zonder dit bruggetje zou het dorp verminkt zijn en dit verlies nooit meer kunnen goedmaken. Het was belachelijk, maar... maar toch...

Jane was helemaal niet gehaast en genoot bij elke stap van de warme lucht, van de inval van het licht, van het geschakeerde uitzicht op weilanden en akkers met bijna rijp gewas, boerderijtjes omgeven door boomgaarden, de vele bosjes en perken, het beekje met z'n speelse kronkelingen die de waterplanten op de bodem beroerden, de onvervalst Zuid-Engelse huisjesrij in het centrum, de herenhuizen die zich alle volgens het voorrecht van hun voornaamheid op enige afstand van de weg bevonden,...

Aan de bocht, eens het bruggetje over, bewonderde zij, als altijd, de oude populieren en lorken die hun eigen geschiedenis in hun schors hadden gekerfd. In het licht van die dag leek alles met een verdubbelde scherpte zichtbaar. Jane kon zich niet voorstellen dat er ergens op deze wereld nu iets ergs of verschrikkelijks kon gebeuren. De wereld was immers een en al weelde en luister en puur geluk en vreugde en genot, en prees jubelend zijn eigen volmaaktheid.

In haar lichtgele jurk en met het luifelhoedje in gevlochten stro met de hoge opstaande rand concordeerde Jane perfect met de haast goddelijk volmaakte omgeving. Zij was zich bewust van de broosheid van deze bedrieglijke indruk, maar ze liet zich door dit nuchtere besef niet storen. Het was nu niet het moment om het gevoel waarop zij zich liet drijven te bederven. Dit was een van die stille topmomenten die met een onvoorstelbare efficiëntie alle onaangename herinneringen in één stoot konden wegblazen om later zelf een steunende herinnering te worden aan de onuitwisbare ervaring dat het begrip levensgeluk niet zonder tegenspraak als een menselijke illusie kon worden afgedaan.

Eenmaal weer op zichzelf, voelde haar geest zich weer geroepen om

frasen aaneen te rijgen en, met stukken en brokken, zinnen samen te stellen, maar op dit ogenblik wou Jane haar hoofd even laten uitwaaien en haar steeds wervelende gedachtewereld laten rusten om met een onbeladen geest te genieten van de tinteling van de zomerdag met zijn verblindend licht en uitbundig vrolijke vogels.

Bij de kleine hoeve van de Gurneys zag ze tussen hun schamele omheining de *large black* zwijnen zwelgen in het genot van de warmte. Die plompe, zwarte reuzen die vadsigheid tot hun persoonlijke levensstijl hadden verheven. Die vetzakken lagen zowaar met een air van hoogwaardigheid als dikhuidige koninginnen in de volle zon te luieren terwijl de kippen, zoals steeds druk in de weer, tussen hen in liepen rond te scharrelen. Achter een stalletje even verderop stond, onder de schaduw van een alleenstaande appelaar, een zwarte ezel onbewogen en met trieste ogen Jane aan te kijken.

Jane nam de tijd om minutenlang stil te staan bij het huis van de familie Crawford met de frivole tuin die in deze ideale belichting op de middag niemand, behalve de fysiek en geestelijk blinden, onbewogen kon laten. De blauwe lupines op hun hoge stengels stonden dit jaar bijzonder mooi. Janes ogen gleden langzaam over de lust aan margrietten, dahlia's en de simpele maar oogstrelende witte, felgele en paarse viooltjes en het uitgebreide perkje met wilde bloemen waarin zowat alle kleuren vertegenwoordigd waren. En haar blik klonk zich vast aan de deur, onder het schaliedakje, die geheel omgroeid was met een aureool van bloemdragende kruipplanten in volle zomerse explosie. Jane had een uitgesproken voorliefde voor de prettig gestoorde Engelse tuin die in zijn beredeneerde wanorde de natuur nog alle eer aandeed, in tegenstelling tot de bloedeloze kasteeltuinen in Franse stijl die, hoe ingenieus uitgemeten en verbluffend indrukwekkend ze er ook uitzagen, hun ziel hadden verkocht aan koele wiskundige berekening.

Het huis was opgetrokken uit veelkleurige baksteen en ontleende zijn bijzondere aantrekkelijkheid waarschijnlijk aan de ramen in loodglas waarvan de vele ruitjes door hun soms ongelijke oriëntatie het buitenlicht her en der verschillend weerspiegelden. De grote bomen, aangevoerd door drie weelderige linden en evenveel eiken, stonden